

جنگ سایبری

از منظر حقوق بین الملل

نگارش
نازنین برادران

مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های حقوقی

تهران - ۱۳۹۸

فهرست مطالب

سخن ناشر

فهرست اختصارات

مقدمه

بخش اول: جنگ سایبری و حقوق بین‌الملل توسل به زور

فصل اول: جنگ سایبری و دفاع مشروع از منظر حقوق بین‌الملل

مبحث اول: ترمینولوژی و تعاریف

گفتار اول: تعریف فضای سایبر

گفتار دوم: گستره فضای سایبر

گفتار سوم: ویژگی‌های فضای سایبر

بند اول: سرعت و روزآمدی فضای سایبر

بند دوم: سهولت تغییر هویت در فضای سایبر

بند سوم: گسترده و فراگیر بودن فضای سایبر

بند چهارم: آزادی در فضای سایبر

بند پنجم: فرامکانی و فرازمانی بودن فضای سایبر

بند ششم: نامتمرکز بودن فضای سایبر

گفتار چهارم: حملات سایبری

مبحث دوم: زمینه‌های تاریخی

مبحث سوم: اقدامات جامعه بین‌المللی در مقابل تهدیدات سایبری

مبحث چهارم: حملات سایبری به مثابه استفاده از زور در حقوق بین‌الملل

گفتار اول: حملات سایبری به‌عنوان یک حمله مسلحانه

گفتار دوم: جنگ سایبری و استثنای دفاع مشروع

بند اول: ضرورت

بند دوم: تناسب

بند سوم: قریب‌الوقوع بودن و فوریت

گفتار سوم: دفاع مشروع جمعی

گفتار چهارم: شورای امنیت و حملات سایبری

گفتار پنجم: سازمان‌های منطقه‌ای

مبحث پنجم: بررسی برخی موارد مهم‌ترین حملات سایبری در سال‌های اخیر

گفتار اول: حمله سایبری سال ۲۰۰۷ میلادی به استونی

گفتار دوم: حمله سایبری سال ۲۰۱۰ میلادی به ایران

فصل دوم: حملات سایبری و اصل عدم مداخله

مبحث اول: حاکمیت دولت و اصل عدم مداخله

مبحث دوم: اقدامات دولت قربانی در مقابل نقض اصل عدم مداخله

فصل سوم: قابلیت انتساب در حملات سایبری

مبحث اول: ارگان‌های دولت

مبحث دوم: نمایندگی‌های دولت

مبحث سوم: عدم تمایل دولت به جلوگیری از اقدامات اشخاص خصوصی یا تحمل

اقدامات آنان

بخش دوم: قابلیت اجرای قواعد حقوق بین‌الملل بشردوستانه در جنگ‌های

سایبری

فصل اول: اعمال قواعد حقوق بین‌الملل بشردوستانه در حملات شبکه‌ای کامپیوتری

مبحث اول: طبقه‌بندی مخاصمات سایبری به لحاظ محدوده جغرافیایی

گفتار اول: طبقه‌بندی به‌عنوان مخاصمات مسلحانه بین‌المللی

گفتار دوم: طبقه‌بندی به‌عنوان مخاصمات مسلحانه غیربین‌المللی

مبحث دوم: اصل اساسی تفکیک

گفتار اول: غیرنظامیان و اموال غیرنظامی در مقابل رزمندگان و اهداف نظامی

گفتار دوم: ممنوعیت حملات عمدی علیه غیرنظامیان و اهداف غیرنظامی
گفتار سوم: حملات غیرقادر به تمایز میان اهداف نظامی و غیرنظامی
مبحث سوم: اصل تناسب و ممنوعیت ایراد خسارات جانبی بیش از حد
مبحث چهارم: احتیاط‌های ممکن
مبحث پنجم: شرط مارتنس
مبحث ششم: اقدامات احتیاطی خاص
گفتار اول: اقدامات احتیاطی در قبال اماکن و اموال مورد حمایت خاص
بند اول: محیط زیست
بند دوم: اموال فرهنگی
بند سوم: کارگاه‌ها و تأسیسات حاوی انرژی‌های خطرناک
بند چهارم: اشیاء ضروری برای حفظ و حیات جمعیت غیرنظامی
گفتار دوم: اقدامات احتیاطی در قبال اشخاص مورد حمایت خاص
بند اول: بیماران و کارکنان بهداری و مذهبی
بند دوم: کودکان
بند سوم: روزنامه‌نگاران
بند چهارم: اشخاص بازداشت‌شده
فصل دوم: وسایل و روش‌های جنگ
مبحث اول: قواعد حاکم بر سلاح‌ها
گفتار اول: منع صدمه اضافی و رنج غیرضروری
گفتار دوم: ممنوعیت سلاح‌های غیرقادر به تفکیک
مبحث دوم: سلاح‌های سایبری و ممنوعیت برخی تسلیحات متعارف
مبحث سوم: تعهدات ماده ۳۶ و قواعد حاکم بر سلاح‌ها
فصل سوم: ممنوعیت شیوه‌های خائنانه
مبحث اول: حیل‌های جنگی
مبحث دوم: خیانت‌های جنگی

فصل چهارم: اشغال

مبحث اول: احترام به اشخاص تحت حمایت ساکن در سرزمین‌های اشغالی

مبحث دوم: نظم عمومی و امنیت در مناطق اشغال شده

مبحث سوم: امنیت قدرت اشغالگر

مبحث چهارم: مصادره و توقیف اموال

فصل پنجم: بی طرفی

مبحث اول: حفاظت از زیرساخت‌های سایبری بی طرف

مبحث دوم: تعهدات دول بی طرف

مبحث سوم: عملیات سایبری در قلمرو بی طرف

نتیجه‌گیری

الف: بهره کلام

ب: تحلیل دستورالعمل تالین

ج: راه پیش رو

منابع و مأخذ

Cyber Warfare from the Perspective of International Law

by:

Nazanin Baradaran

S.D.I.L.
The SD Institute of Law
Research & Study
Tehran - 2019